

**A MODEL OF ENVIRONMENTAL EDUCATION
RESEARCH PROMOTION**

JINTANAPA SOBHON

๒

**With compliments
of
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF DOCTOR OF
EDUCATION (ENVIRONMENTAL EDUCATION)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2002**

TH
J61mv
2002
C.2

**ISBN 974-04-2661-1
COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY**

4037269 SHED/D: MAJOR: ENVIRONMENTAL EDUCATION; Ed.D.
(ENVIRONMENTAL EDUCATION)

KEY WORDS : RESEARCH PROMOTION MODEL/ENVIRONMENTAL
EDUCATION RESEARCH

JINTANAPA SOBHON: A MODEL OF ENVIRONMENTAL
EDUCATION RESEARCH PROMOTION. THESIS ADVISORS: SIRICHAJ
CHINATANGKUL, Ph.D., VINAI VEERAVATNANOND, Ph.D. WARAPAN
NOISUWAN, Ph.D., 268 p. ISBN 974-04-2661-1

The research objective was to construct a model of environmental education research promotion.

The research was considered to be policy research so its methodology was firstly by construction a model proposal through documentary and in-depth interviews which was then evaluated by 14 experts with IOC analysis. The model proposal was tested before the second evaluation by 452 tri-research members in the field of environmental education research comprising 114 research supporters, 160 researchers and 178 research output applicators. Then, the complete model was constructed through data analysis, selection and articulation based on the tri-research member congruence and arithmetic mean (\bar{x}). Finally, the model efficiency evaluation was performed by 23 experts in environmental education research. The research analysis was done through SPSS PC program with research statistics of IOC, percentage, arithmetic mean (\bar{x}) and standard deviation (S.D.).

The research findings revealed that most experts and tri-research members obtained congruence in components and contents of the environmental education research promotion model. There were ten model components as follow: (1) research polity, united and clarified direction; (2) researcher, high quality and adequate motivation; (3) research budget, adequate and fluent; (4) research organization, specialized unit; (5) research information, material and equipment, modern forms and efficient network; (6) research performance, supportive condition for research; (7) research output, quality and highly concentrate application; (8) research output distribution, various and effective approaches based target group; (9) research output application, various forms; (10) research evaluation, continued and effective action at all levels. Each part of the promotion model covered five aspects: principle/concept, purpose, measure/guideline, strategy/means and indicator. The target groups of the research promotion model had to cover all three groups related to environmental education research - research supporters, researchers and research output applicators. This is the reason why the research promotion model has been called the 10:5:3 model of environmental education research promotion. Furthermore, the model should be implemented firstly at the national policy through Ministry of Education as a core leader to all performance levels in society.

4037269 SHED/D : สาขาวิชาเอก : สิ่งแวดล้อมศึกษา; ศษ.ด.

จินตนาภา โสภณ : รูปแบบการส่งเสริมการวิจัยทางสิ่งแวดล้อมศึกษา (A MODEL OF ENVIRONMENTAL EDUCATION RESEARCH PROMOTION) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ศิริชัย ชินะ-ตั้งกูร, Ph.D., วินัย วีระวัฒน์นานนท์, Ph.D., วราพรพรณ น้อยสุวรรณ, Ph.D., 268 หน้า ISBN 974-04-2661-1

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงนโยบายโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการส่งเสริมการวิจัยทางสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยมีขั้นตอนและวิธีการวิจัย ดังนี้ การยกย่องรูปแบบใช้วิธีการศึกษาเอกสารร่วมกับการสัมภาษณ์เจาะลึกและพิจารณาประเมินรูปแบบฯ ฉบับร่าง โดยผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง จำนวน 14 ราย ใช้ค่า IOC ในการวิเคราะห์ แล้วนำรูปแบบฯ ที่ได้ในขั้นนี้ในรูปของแบบสอบถามไปทดลองให้ผู้เกี่ยวข้องที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามก่อนนำไปให้กลุ่มตัวอย่างผู้เกี่ยวข้องกับการวิจัยทางสิ่งแวดล้อมศึกษาทั่วประเทศหรือไตรภาคี การวิจัยโดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 550 ราย และได้รับความร่วมมือจากกลุ่มผู้สนับสนุนการวิจัย จำนวน 114 ราย กลุ่มผู้ทำวิจัย จำนวน 160 ราย และกลุ่มผู้ใช้ผลงานวิจัย จำนวน 178 ราย รวมทั้งสิ้น 452 ราย ทำการประเมินรูปแบบฯ แล้วนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ คัดเลือกและจัดเรียงลำดับตามความเห็นที่สอดคล้องกันทั้ง 3 กลุ่ม และตามค่าเฉลี่ย ได้รูปแบบที่ชัดเจน สมบูรณ์ยิ่งขึ้นแล้วนำรูปแบบการส่งเสริมการวิจัยทางสิ่งแวดล้อมศึกษาให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยทางสิ่งแวดล้อมศึกษา 23 ท่าน ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบในขั้นสุดท้ายเพื่อความเหมาะสมและความน่าเชื่อถือ การวิจัยครั้งนี้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS PC หาค่า IOC ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง กลุ่มไตรภาคีการวิจัยทางสิ่งแวดล้อมศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่เห็นด้วยมากและมีความเห็นสอดคล้องกันทั้งในเรื่ององค์ประกอบและเนื้อหาสาระของรูปแบบการส่งเสริมการวิจัยทางสิ่งแวดล้อมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นองค์ประกอบการส่งเสริมการวิจัย จำแนกเป็น 10 ด้าน โดยสรุปสาระสำคัญในแต่ละด้าน ได้ดังนี้ (1) ด้านนโยบายการวิจัย ให้มีเอกภาพและทิศทางชัดเจน (2) ด้านนักวิจัย ให้มีคุณภาพและสิ่งจูงใจเพียงพอ (3) ด้านงบประมาณ ให้มีเพียงพอและคล่องตัว (4) ด้านองค์กร/หน่วยงานวิจัย ให้มีหน่วยงานวิจัยเฉพาะทาง (5) ด้านข้อสนเทศ วัสดุ อุปกรณ์การวิจัย ให้มีเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพ มีวัสดุ อุปกรณ์ที่ทันสมัย (6) ด้านการดำเนินการวิจัย ให้มีสภาพที่เอื้อต่อการทำวิจัย (7) ด้านผลงานวิจัย ให้มีคุณภาพและใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง (8) ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้มีความหลากหลายและมีประสิทธิภาพตามกลุ่มเป้าหมาย (9) ด้านการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ ให้มีการนำไปใช้อย่างหลากหลายรูปแบบ (10) ด้านการติดตามประเมินผลการวิจัย ให้มีประสิทธิภาพทุกระดับอย่างต่อเนื่อง

ส่วนที่เป็นองค์ประกอบของรูปแบบฯ 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ/แนวคิด จุดมุ่งหมาย มาตรการ/แนวทาง กลยุทธ์/วิธีการ และดัชนี โดยที่องค์ประกอบทั้ง 5 นี้จะแทรกอยู่ในแต่ละด้านทั้ง 10 ด้าน ที่ทำการส่งเสริมการวิจัยทางสิ่งแวดล้อมศึกษา

การสร้างรูปแบบการส่งเสริมการวิจัยทางสิ่งแวดล้อมศึกษาครั้งนี้จึงเป็นรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับผู้ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัย และผู้รับการส่งเสริมการวิจัย ได้แก่ ผู้ทำวิจัยและผู้ใช้ประโยชน์ผลงานวิจัย จึงเรียก 3 กลุ่มนี้ว่า ไตรภาคีการวิจัย ดังนั้นอาจเรียกรูปแบบที่สร้างขึ้นนี้ย่อ ๆ ว่ารูปแบบการส่งเสริมการวิจัยทางสิ่งแวดล้อมศึกษา 10 ด้าน : 5 องค์ประกอบ : 3 กลุ่ม หรือรูปแบบ10:5:3

นอกจากนี้ยังพบว่าการนำรูปแบบฯ ไปใช้ควรเริ่มต้นจากระดับนโยบายของประเทศ โดยมีกระทรวงศึกษาธิการเป็นแกนนำในการดำเนินการนำรูปแบบฯ ไปใช้ตั้งแต่ระดับนโยบายถึงระดับปฏิบัติ